

# ČAJ



*Pro chvíle pohody*

PROSINEC 2006

**Časopis Autorů Jičínska**

## NÁVRAT ČASŮ

Je mnoho zapomenutého  
a zapomenutých  
je mnoho zapomínaného  
a zapomínaných  
ztrácí se  
pod tlejícím listím  
z šedých i křiklavých dob  
Pod prachem a hromadou  
stavebních sutí  
ze vznosných paláců  
bizarních ideologií

(úryvek)

Josef JINDRA

14

**Vážení čtenáři,**

*tak jsou tady opět Vánoce. A pod stromeček Vám ČAJ nadělil tvorbu čtveřice autorů a autorek. Snažil jsem se, aby i tentokrát nechyběly vánoční příspěvky, což trojice zúčastněných splňuje. Vedle Vánočního dárku od Josefa Jindry v ČAJi najdete Vánoční vizi od Soni Harasimové i Šťastný a veselý od Jany Jiráskové. Poprvé se v ČAJi představuje jičínský autor Jaroslav Herbrych se svými meditativními texty (snad i ony patří k Vánocům).*

*U dvojice mladých žen coby úspěšných autorek oceněných na soutěžích v rolích hostů jsem uveřejnil více povídek, abyste mohli posoudit jejich šíři záběru.*

*Tak ať vám nezaskočí kost z kapra a ať Vás nezklame ani naše ČAJová nadílka číslo 14. Tak dobrou chuť, vlastně DOBRÉ POČTENÍ! Váš Václav Franc*

## **OBSAH ČÍSLA:**

**Soňa HARASIMOVÁ**

– Život pod hladinou (4),  
Barvičky (7), Vánoční vize (11)

**Jaroslav HERBRYCH**

– Toto je pouze sen, sen malého  
dítěte (15)

**Josef JINDRA**

– Vánoční dárek (3)

**Jana JIRÁSKOVÁ**

– Šťastný a veselý (20),  
Tuctová nezajímavá Adéla (23),  
Kanička pošmodrchaná (26)

## **HOSTÉ ČAJE:**

**Soňa Harasimová** – (1969, Opava). VŠB-TU, ekonomická fakulta, od 1994 učitel odborných předmětů a angličtiny na SŠ, od 2000 ZŠ, v současné době na mateřské dovolené, od 2004 na Slezské univerzitě v Opavě na Ústavu Veřejná správa a regionální politika odborný asistent (1/2) – angličtina pro kombinované studium. Co jsem si vytyčila rozumem a s upřímným odhodláním podle knihy „Naplánujte si svůj úspěch,“ to vždy dopadlo tragicky. Když mě potkala nenápadná náhoda a já jí podala ruku, to skončilo víc než dobře. Moje krédo: Každý svého štěstí strojevodcem, jen je třeba nastoupit do správného vlaku.

1. místo – Literární Vysočina (2006, próza), 5. místo – Povídka měsíce února – Literární noviny (2006), 1. místo – Literární Vysočina (2005, próza), 1. místo – Hledáme mladé autory – Kulturní středisko Karviná/Havířov (2001), 1. místo – Hledáme mladé autory – Kulturní středisko Karviná/Havířov (1999), 2. místo – Hledáme mladé autory – Kulturní středisko Karviná/Havířov (1997), Čestné uznání – Hlavnice A. C. Nora (1997).

**Jana Jirásková** – „opotřebovaná žena v nejlepších letech“, matka čtyř dětí. V současné době pracuje jako knihovnice v Městské knihovně v Chrudimi (vystudovala střední knihovnickou školu), kde v roce 2006 založila literární klub PSAhlaVCI a stejnojmenný časopis. Původně psala poezii, ale v poslední době se spíše věnuje próze. Její tvorba byla oceněna na soutěžích v Sobotce (2005 – čestné uznání, 2006 – 3. cena).

A její charakteristika: „A taky se dost věnuju všem těm pocitovějím věcem, jako je rození dětí, svatby a rozvody a časté stěhování!“

## **ČAJ pro chvíle pohody**

č. 14, prosinec 2006, ročník V – Vydáno 3. prosince 2006 v Nové Pace  
Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka  
Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský  
Interní tiskovina LiSu

## VÁNOČNÍ DÁREK aneb BYLO, BÝVAVALO

**Josef JINDRA**

„Tak už pojď spát, nebo ráno nevstaneš,“ řekla růžová noční košilka a přeběhla obývánkem do koupelny. „Vstáváš před půl pátou a měsíc ses už pořádně nevyspal,“ doplnila bosá chodidla, pleskající o parkety při zpáteční cestě do ložnice. Víc z ní neviděl, shrbený nad dřevotřískovou deskou.

Janina se zlobí, je to na ní vidět. Ale vždyť já to přece musím dodělat, když už jsem to začal. A v představě, jak kluk bude nadšením kulit oči, vzal do ruky šroubovák. „Ještě chvílku, pusinko, za tu radost to bude stát!“

Už skoro tři týdny na něj marně čeká v ložnici, i tu průhlednou růžovou košilku s velkým výstřihem si schválně sehnala, ale než on po jedenácté konečně přijde, ona už únavou spí.

Ale co dřív a kdy? Když po čtvrté odpoledne přijede autobusem z práce, tak pro Mirečka do školky, chvílku si s ním pohrát, něco udělat (Janina má vždycky nějaký úkol pro něj připravený), něco přichystat k večeři, až Janina po šesté přijde z obchodu, tak to dodělá. Potom televize, pohádka, Mireček špatně usíná, a tak se k tomu dostane až k deváté. Ta mašinková dráha se klube na svět jen zvolna a Vánoce se blíží stále rychleji. Proč jsem to jen vymyslel tak složitě, když k tomu není nic k dostání! Všechno rozložit a pak zase složit a schovat, to vždycky v bytě 1+2 dlouho trvá. Jenže udělat to najednou, to také nejde, protože se stále něco shání a čeká na něco, co možná přijde pozitíí. Dokonce si vzal den dovolené a po Praze ve speciálkách sháněl potřebné díly.

Před měsícem v sobotu byli s družstevním zájezdem na výletě v Praze a Mireček se nemohl odtrhnout od mašinek a vagónků, pojíždějících v Labuti uprostřed oddělení hraček. Tohle kdyby měl doma, to by byl šťastný!

„Pozor, Mirečku, nesmíš na to sahat, tamhleten pán by se moc zlobil. To může obsluhovat jenom on!“

„To je zlej pán,“ upřímně řekl Mireček.

„Ale není, to víš, on za to odpovídá!“

Jak se Štědrý den blížil, Mirečka oba připravovali, že by měl chtít od Ježíška mašinku, a jiná jeho přání mu byla vymlouvána: „Ale přece mašinka by byla lepší, nemyslíš?“ Až si zvykl, že chce mašinku.

Dílo bylo přes všechny útrapy hotovo a Vánoce mohly začít. Stromeček bude ten nejhezčí, přednostně ho dostanou od prodavačky z květin ky odnaproti. A bez fronty! Janina za to pro ni zajistí jednu ze tří lahví francouzského koňaku, které dostanou do jejich obchodu přidělem.

Pak ten dlouho očekávaný večer přišel. Odpoledne trošku poletoval sníh, ale teď už se vyjasnilo a černá obloha zářila tisíci hvězd. Večeře byla trochu dřív, aby bylo dost času na vychutnání radosti pod stromečkem. Dnes bude mít Mireček povoleno být déle vzhůru, stejně by samou radostí neusnul.

Zazvonil zvonek z ložnice, to Ježíšek byl s nadílkou hotov a teď už spěchá nadělit dárky vedle k Dášence.

Dveře do ložnice se pomalu otevřely:

Pod rozsvíceným stromečkem ležela vláčková dráha na dřevotřískové desce 2,5 x 1,5 metru s koleje mi a dvěma pikovláčky, které se svými osobními a nákladními vagónky projížděly výhybkami přes semaforey, které svítily, a přes závory, které se samy zavíraly a zvedaly, kolem dvou nádražních budov, protahovaly se tunelem a

míjely se na nadjezdech a podjezdech, projížděly lesem s malinkými stromečky a při trati stály maličké figurky lidí, které snad i mávaly. Deska byla „zatravněna“ zelenou barvou na svém zvlněném povrchu.

Mireček se podle očekávání rozzářil, jiné hračky snad ani nepostřehl. Vrhli se k mašinkám, jeden vagónek nadzvedl, takže vláček vykolejil.

„To nesmíš, Mirečku, to bys rozbil! Tatínek ti to bude pouštět, víš? Ježíšek ho to už naučil.“

Chvilku se Mireček díval, jak tatínek pouští vláčky elektrickým ovladačem, na který on nesmí sahat, protože by ho rozbil. Přece ještě neví, jak s tím zacházet! Až bude větší.

Tatínek nadšeně prohání své dílo, Mireček se zklamaně jen dívá.

Až maminka Janina si při rozbalování své tradiční kosmetiky povšimla, že poodešel, rozbalil krabici s barevnými kostičkami a za stromečkem si z nich staví vysokánskou věž.

## ŽIVOT POD HLADINOU

### Soňa HARASIMOVÁ

Ležím černé v plechové krabici od bot a marně se snažím usnout. Za větrací mřížkou dole ve dveřích se míhají kroky, stíny a hlasy, které odeznívají a zase se vracejí podle toho, jak dlouho bloudí Holanďani v úzkých chodbách. Potrubí u mé hlavy se kroutí a předvádí rejstřík zvuků. Pořád tam něco kníká, šuchlí, ťapká a ňuchá, ale dost možná že uvnitř jezdí metro. Nebo je to potrubní pošta a z kotelny vysílají zprávu do skladu pod kuchyní, aby jim zvýšili příděl grogu.

Na hlavní chodbě čtvrté paluby mezi tím hrají fotbal, občas na kytaru, ale hlavně na nervy, protože Sandra hlasitě vysvětluje Jackovi, že není soumar a nebude nosit cizí smrádky ve svém batohu.

V rohu pod stropem je trubka na dvou místech svařená. Jsou to tajná dvířka, kterými dovnitř vlezou krysy, švábi a blechy a celou noc nás budou kousat.

Zase se mění zvuky, osoby a obsazení a uvnitř teď jezdí horská dráha, která má místo vozíků zapřažené prázdné láhve od potrubní pošty. Do první nasedá krysa a zubačka vytahuje vozík na hlavní stožár. Uíííííííí. Vozík se řítí dolů, krysa Vasilisa zvedá tlapy a radostně piští. Má na hlavě koženou aviatickou kuklu a kolem krku jí vlaje červeno-bílá šála elitního oddílu kamikadze. Projela kolem velicího můstku a míří si to k baru, kde se ve smyku vyhýbá unaveným turistům ve spacáku, kteří klidně usnuli na propáleném koberci. Zatáčka, smyčka a krátký slalom mezi plastovými křesílky na vyhlídkové palubě. Projela chodbou kolem směnárny a řítí se po schodech do podpalubí. Míjí nás rychlostí vystřeleného špuntu.

Desítky růžových nožiček stále ťapkají uvnitř trubky, kovově a pravidelně, jako když padá déšť na plechovou střechu. Dvířka na trubce se najednou otvírají a vybíhá z nich šest krys. Před nimi se roluje červený koberec, stáčí se doleva a mění se v oválnou běžeckou dráhu. Krysy staví se na start, plátěná čísla mají přišpendlená přímo ke kožíšku.

A už se nám všech šest závodníků řadí na startovní čáře. Bude to drama, vážení diváci, bude to velký boj, už cítíme to napětí na závodišti. Startér zvedá pistol, výstřel, a závod je odstartován. Běžci vybíhají, bohužel závodník v dráze číslo jedna zůstává ležet, že by si to nakonec rozmyslel? Dozvíme se, co se stalo, protože k němu přibíhají pořadatelé, otáčejí ho naznak a zjišťují, že ho jakousi nešťastnou

náhodou zasáhla kulka z pistole. A my se podíváme zpět na dráhu, kde máme pět závodníků, kteří běží jako na olympiádě, nebo spíše jako o život. Opět jsou tam nějaké zmatky, borec ve druhé dráze vyběhává mimo ovál, blíží se k doskočišti, zrychluje, vidíme nádherný odraz a ještě lepší doskok. A na tabuli svítí... Ano, vážení sportovní přátelé, vidíme nový světový rekord ve skoku do dálky! Vidíme nádherných 87 centimetrů, tedy překonání tři roky starého světového rekordu o jeden jediný centimetr. Běžec je sice vyřazen ze závodu, ale doběhl si pro medaili ve skoku dalekém. No, to je neuvěřitelné. A mezitím naši závodníci dál bojují o každý krok. A opět nešťastná náhoda a opět vyřazení ze soutěže. Závodníkovi v dráze číslo šest se při přeskoku přes překážku omotal ocásek kolem dřevěné latě a tím ji svrhl na zem. Sice stále běží, ale z překážky je tímto vytvořena brána, a jak víme, traktoristická soutěž v orbě a vláčení se konala minulý týden a medaile už byly rozděleny. Bohužel, i tento borec je ze hry. K poslední zatáčce se nám blíží zbytek závodního pole a drama na závodě vrcholí. Někteří již ztrácejí na rychlosti, někteří ztrácejí i síly a drobné mince po mamince mého nevlastního strýce. Ale pozor, závodník v páté dráze zpomaluje, otáčí se a... běží zpátky. Neuvěřitelné... Opravdu, odmítá proběhnout cílem a vrací se zpátky na startovní čáru. Zřejmě je to nějaký taktický záměr trenéra, který se dozvíme až na tiskové konferenci po skončení závodu. A mezitím se nám k cílové pásce blíží poslední dva borci, poslední dva vytrvalci. Zdá se, že vede závodník ve třetí dráze, ale ne, je to dráha čtvrtá, pardon dráha šestá. Ale ne, ne, na šestce to byl ten oráč s bránou, takže přece jen je to dráha číslo čtyři. A máme tu vítěze, závodníka ve čtvrté dráze. Ale ten, všichni to jasně vidíme, najednou zrychluje..., probíhá kolem cílových rozhodčích..., u pokladen přebírá tržbu za vstupné a... mizí mezi poli. No, to je podivný finiš, opravdu podivné zakončení závodu. Zůstal nám tedy jediný běžec, který převezme ocenění. Ovšem vidíme protesty se strany trenérů poražených borců, a proto vítěze odvádějí na dopingovou kontrolu. Ach ne..., zdá se, že ani tento běžec nebude odměněn. A už tady máme rozbor zkoušek a výsledky. Jak se v laboratoři zjistilo, vítěz není šedá krysa kanálová, ale bílá krysa laboratorní a ta startovat nemůže. Dopingová kontrola odhalila další nesrovnalost, a to že vítěz je sameček, který se, jakýmsi nedopatřením, připlétl do závodu samiček. Rozhodčí navíc signalizují, že je to vůl, a proto bude diskvalifikován. No, bohužel, vítěze závodu nemáme, ale máme tu jeden exitus hned na startu a jeden nový světový rekord ve skoku dalekém. Vážení diváci, byl to krásný závod, bylo to krásné drama a napětí až do konce a mně se chce čurat. Jenže když vylezu z postele a rozsvítím, tak vzbudím ostatní. Budu to muset vydržet.

Otočila jsem se na bok a deka se mi zahryzla do tváře. Je to pátá kolona plavební společnosti a jejich dlouhosrstý spojenec, který udržuje pasažéry v bdělém stavu. Zatuchlá chodba opět ožívá, protože tři španělské turistky hodně nahlas přemýšlejí, na kterou stranu se vydat. A vydaly se špatně, ocho je sudé číslo a ony pobíhají u našich lichých dveří na opačné straně chodby.

Ťapající nožičky vystřídala kopyta a funění spáčů v kajutě doplňují pravidelné nárazy ve cvalovém rytmu. Trubkami běhají sobíci a ladí formu na zimu. Pán v červeném kabátě má stopky a měří jim mezičasy. Sníh se zmrzlou hlinou jim odlétává od kopytek, a kdo zaběhne limit, bude zapřažen. Klušou sem a tam, a když zavadí parohy o slitinu, létají jiskry, jako když lokomotivě v plné páře vytrhnou záchrannou brzdu.

Pod větrací mřížkou na podlaze se něco matně leskne. Obrovský šváb v černém brnění poskakuje po podlaze a šermuje tykadly. Tyk, tyk, tyk, je to šermíř, šarkán, tarkán! Leze po koberci, po stěně, po mojí dece, a až usnu, vleze mi nosem do hlavy,

sežere mozek a v prázdné lebkovně si postaví zábavní centrum pro turisty.  
WILLKOMMEN AMIGOS.  
HÚÚÚÚÍÍÍ.

Táhlý hrdelní tón duní chodbou a mnoha ozvěnami rezonuje hluboko v podpalubí.  
Celá loď se lehce zatřásla. Následuje druhá a třetí siréna.

Čtvrtá. Snad to není poplach?

Pátá!!!!

Kde mám pas! Kalhoty? Boty! Nic nevidím!!! MUSÍME OKAMŽITĚ PRYČ!!! ŠE....

Uf. Ticho.

Asi jen zdravili další černý koráb. Lodní sirénou.

Na dveřích je napsáno, že až se ozve SEDM!!! krátkých tónů a jeden dlouhý, jedná se o ohrožení života, všichni musí opustit kajuty a shromáždit se na své evakuační palubě. Všichni klidně spí, protože si to za a ani nepřečetli a za b žádný spěch, houkali jen pětkrát.

Nevím, jak rychle bychom stihli vyjít na chodbu, zahrnout doprava, vyběhnout sedm schodů, plošinku a dalších pět schodů. Napravo v trupu lodi jsou mohutné dveře, které jsou teprve metr NAD hladinou. Pak musíme projít další chodbou, opět krátké schody, pak dveře ven, a jsme na palubě F.

A jsme v pytli.

Jsme v bříše velryby, která si párkrát dunivě řihla a zvolna klesá na mořské dno. Obrovská plechová velryba se přežrala, a proto chcípla a teď pomalu vypouští bubliny, lidské duše a motorovou naftu. Plujeme na neklidné hladině jejích žaludečních šťáv, ale naštěstí nejsme jediní trosečníci. Baron Prášil Kopecký na sousední lodi právě prokopl okénko od kajuty. Balancuje na jedné noze, druhou má zaklíněnou vysoko v rámu a snaží se zabránit přístupu vzduchu, protože z velrybího čepce, knihy a bachoru se do kajuty line strašný smrad.

Za tlustým plátem trupu se plavně prohánějí medúzy a chobotnice, koníci, sépie, hvězdice a sirény, krevety, ústřice, sardinky v protlaku a zavináči v remuládě.

Je tu hrozné vedro, už zase ležím na zádech, ruce sepnuté na bříše a nacvičuji správnou polohu do rakve. Deká voní jak čerstvě vypraný pes, kterého zapomněli namočit do aviváže.

Tmu prosvětlují nové zvuky. Ležím v obrovském kuka voze a popeláři z noční směny začali svážet odpad. Algoritmus zvuků je naprosto stejný každé ráno, každý týden, umocněný sychravou podzimní mlhou, a proto se nárazy ostřeji rozléhají mezi ospalými domy.

Drn. (Zasadili kontejner do vidlice.)

Tšííííí. (Jede vzhůru a pomalu se otáčí dnem nahoru.)

Bong, bong. (Klepou na plech, aby se odlepily poslední odpadky.)

Tšííííí. (Otáčí se a jede dolů.)

Bum (Shodili ho z vidlice na zem.)

Vžuuum. (A jedou k dalšímu paneláku.)

Brzy se otevřou dvířka pod stropem a do naší krabice se začnou sypat pomačkané plechovky od piva, láhve od minerálek a přetékaající odpadkové pytle z vyhlídkové paluby. Pak přiletí pták Noh, obrovským pařátem to sešlápne a navrch ještě dosype toaletní papíry ze záchodů, protože ty se tu nesplachují, ale skladují v malých popelnicích za mušlí.

A naše kajutka bude plná až po strop.

Umřu tady dřív, než přistaneme, ale možná že umřu dřív, než usnu.

V rohu to teď cinká a klape, protože potrubím se plazí elitní komando černých baretů s rozkazem osvobodit hlavní chodbu od sportujících Italů, kteří si myslí, že

poločas má dvě hodiny. Černé kukly si narazili až ke krku a polní mají nacpanou tak, že sotva prolezou. Kovové přezky tichounce ťukají o podlahu a špatně smotaný padák hedvábně šustí. Jsou to hlemýždi s plátěným domečkem. Z okýnka hrozí brouk Pytlík, za ním chrobák, potemník a střevlíci, všichni zuřivě mávají klacky a pobízejí ho k větší rychlosti. Chystají se namlátit Ferdovi. A všem fotbalistům, popelářům, hledačům sudé kajuty, baretům s batohem, krysám na běžecké dráze a sobům, co hrají na chodbě na kytaru.

Jdu zašlápnout toho švába u dveří a najít záchod, protože přistaneme až za tři hodiny. Červenec 2002 – na nočním trajektu směr Korfu.

## BARVIČKY

### Soňa HARASIMOVÁ

Za půl hodiny se rozední.

Stačí položit ucho na podlahu. Z chodby se ozývá dunění kolejnic, syčení páry a do pokoje vjíždí vozík s človíčkem.

„Tak, maminko, zase to zkusíme.“ Světle modrá rozsvítila světlo a zaparkovala vozíček u postele. Vyjmula piraňku z tepla a broukání se změnilo v nevrlý a podrážděný zvuk.

„Nejprve ji zvažíme, ať víte, kolik vypije. Pohodlně se usadte a já vám ji přiložím.“ Piraňka hledá, hledá a nenachází. „Nějak nám to nejde, ale nebojte se, přijdeme, jak na to.“ Uchopila zdroj a formuje jej. „Znovu to zkusíme, no tak, broučínku, hledej, jsi u maminky...“ Opět marný pokus. Piraňka mává rukama jak signalista na letadlové lodi, zuřivě sebou mele a otáčí hlavičku všemi směry. „Tak a ještě jednou, musíme se snažit.“ Výtka patří oběma stranám. Světle modrá znovu formuje sval do tvaru, který připomíná sněhuláka. „Tak, a teď!!!“ Vrazilo piraňce patvar do pusy a ta se zakousla. „No vidíte, už saje,“ zajásala a odstoupila od postele.

Piraňka nevnímá okolí a soustředí se na jedinou, životně důležitou činnost. Šestkrát potáhnout a tři výdechy, sedmkrát potáhnout a tři výdechy a znovu šestkrát a třikrát. Hltá tak urputně, že když se začne dusit, z nosu jí vylézají bílé bublinky.

„Bolí vás to? To chce čas a cvik, brzy si zvyknete,“ říká povzbudivě světle modrá. „Až malá dopije, musí si odříhnout, jinak bude blinkat. Pak jí můžete dát jen tak poňuhat, aby usnula. Pěkně vám to jde, za chvíli se přijdu podívat, jak pokračujete.“

Tmavě modré také končí noční služba. Nad ránem ještě stihne rozdat teploměry. „Ukažte, já vám s tím pomůžu,“ a zasunula teploměr za košili.

Piraňka dopila, odvalila se a slastně oddychuje. Čeká se na obřad odříhnutí, místo toho se rovnou poblinkala. Nastupuje utěšování a houpání.

Pomalou svítá a tmavě modrá si přišla vyzvednout upocený teploměr.

Vystřídaly se směny.

Čerstvá světle modrá vtrhla do pokoje a zhasla světlo. Vybírá piraňku z jejího teplíčka a pokládá ji na přebalovací pult. „Tak, rozbalte si miminko, podíváme se na ni.“ Otevřela složky s jejím jménem a kouká skrz obrovské soví brýle Nadi Urbánkové: „Položte ji na váhu. No, moc nám nepřibývá. Vážíte ji poctivě? Kolik vypije? Tak, to máme dvacet deka, třicet pět, třicet, pěkně si to zapisujete, no, dobře. Ale neplač, děvenko, už to bude. Pupeční pahýl budou stříhat až zítra. Ještě jí změřím teplotu.“ Vsunula teploměr do zadečku a křik se ztrojnásobil. „Dobré je to, můžete si ji zabalit.“ K svačině má určitě čerstvou housku od Viléma.

Piraňka je celá rudá od pláče a třese se, je obtížné ji uklidnit. Stále pokračuje houpání a utěšování, proložené blinkáním.

Přichází doktorka: „Dobrý den. Jak vidím, daří se vám dobře... Tak, lehněte si, já se na vás podívám.“ Hlubokýma očima Jany Brejchové zrentgenuje stav. „No, je to v pořádku, krásně se nám to hojí. Na shledanou.“

Vozíček u postele ztichl. Piraňka se protáhla, našpulila kachničku, mávla neskutečně dlouhými řasami a konečně usnula.

Do pokoje vpadla oranžová. Rázným hlasem Anny Urbanové přikazuje: „Tak, maminko, a do sprchy!!! Tady máte čistou košili. Já vám mezitím spravím postel.“ Má o dvacet kilo méně a tašky s klobáskami, vykrmenou husou a poctivým domácím sádlem nechala stát na chodbě před pokojem. „Dnes je velká vizita, takže tu bude pořádek!!!“ Pečlivě uklízí noční stolek. „Ty hodinky, mobil a tatranku si dáte do šuplíku. Skleničku na tácek! Kde je druhá sklenička? Na stole? Patří na tácek! Vy máte ještě tolik čaje? Máte své pití? Ne? Ale to musíte všechno vypít! Ano, celou konvici za den! A kdyby vám došla, dostanete novou.“

Zelená přináší snídani. „Dnes máte vánočku a bílou kávu. Máte ji ráda? Tak já vám přinesu ještě jeden hrnek.“ Zelená jí sluší. Bledulinka s pihami a rezatě zlatými vlasy v sobě skrývá drsnou krásu Zuzany B.

Na chodbě opět duní vozík. Tentokrát je to fialová s kbelíkem vody a s plochým mopem na teleskopické tyči. Beze slova vytřela pokoj a sprchu se záchodem.

Barvičky se střídají jak na kole štěstí, každá má svůj veledůležitý úkol, který je třeba splnit co nejlépe a nejrychleji.

Vrací se světle modrá Naděa s dětskou lékařkou: „Rozbalte miminko a položte jej na pult, paní doktorka si ho prohlédne.“

Znovu probuzená piraňka dává najevo, jak moc se jí nelíbí měření, vážení a všechno to obtěžování.

„No, to se nedá nic dělat, že zrovna usnula. Bude to jen chvilka a zase bude spát,“ prohodila suše světle modrá.

„Zdá se mi trochu nažloutlá,“ otočila se k ní lékařka.

Světle modrá se podívala skrz své divoké brýle do papírů: „Je to na hraně, ale můžeme ji změřit.“ Přitiskla piraňce na čelo přístroj podobný tiskacím kleštím na cenovky a po chvíli řevu nahlásila: „Je to v normě.“ Zakroutila hlavou: „Ne, IQ se tím měřit nedá, ale bude určitě pěkná po tatínkovi a chytrá po mamince,“ a poprvé se zasmála. Houstičky od Viléma byly vonící a nádherně vypečené, proto má lepší náladu.

„Dceru vám odvezeme, budeme jí brát krev z patičky. Výsledky přijdou za týden do ordinace vaší obvodní lékařky,“ vysvětluje dětská.

Tmavě modrá přispěchala se svou troškou do mlýna: „Budete chtít injekci od bolesti teď, nebo až kolem oběda?“ vyptává se. „Tak dobře, já vám ji přinesu.“

„Zabalte si miminko,“ přikazuje světle modrá. „Nebojte se, brzy usne.“ Piraňka je v teple a odjíždí směr vyšetřovna, kde ji čeká hodina zpěvu s Naděou.

Tmavě modrá přichází píchnout injekci a při té příležitosti nakoukla do konvice s čajem. „Říkali mi, že málo pijete! Taková velká, a vůbec neposlouchá. Že vám dám na zadek!!!“ Pohrozila prstem. „To už vám hodně dlouho nikdo neslabil, co?“

I použité prádlo je pečlivě děleno podle barev odpovědnosti. Rezavá zelená v tom má jasno. Dětské košilky a kabátky hází do jednoho pytle a dospělé noční košile, ručníky a prostěradla do druhého.

Chvilí po ní přišla šedá dokončit úklid, který po ránu lehce nastínila oranžová. „To je počasí, co?“ stěžuje si, „takový nečas, v noci dokonce sněžilo. A já jsem už chtěla udělat něco na zahrádce. Jaro nikde.“ Utírá váhu, přebalovací pult, stůl a parapet, běhá s prachovkou po pokoji a stírá neviditelný prach z druhé prázdné postele.



Oranžová Anna Urbanová se přihnala s táckem, na kterém jsou naskládány skleničky od přesnídávek. „Máte nějaké odstříkané mléko? NE? Doufám, že to nevytváříte do umyvadla! Každá kapka je dobrá. Kdybyste něco měla, tak přímo naproti vašemu pokoji je stůl. Nahoře jsou prázdné sterilní lahvičky, mléko dáváte dolů pod ně, na policičku.“ Mít tak kousek koniny, určitě by z ní udělala vynikající hovězí gulášek.

Konečně přichází tak dlouho očekávaná extraliga – men in white – a doktorka Brejchová představuje: „Pane primáři, pacientka Marcela Novotná, včera snchd gfurio ndhgo peédefi jwe, dnes kdigjcuí fkeorusnfd vkdot djfieí, stav dkvjdfíej stid nkol kdwqa.“

„Jak se cítíte? Dobře? V pořádku,“ majitel kachní farmy povzbudivě přikývne a jeho muži ho bez zájmu následují do dalších pokojů jako ve slavné smoljakovsko-svěrákovské scéně: „Bedříšku, proved' pány.“

Šedá přiváží „stolečku, prostří se“. Žákyňka jeskyňka má blíže k blondřaté holce z porcelánu. Vozíkem nejprve narazila do postele a potom do skříňky. „Jé, málem se mi to vysypalo.“ Otevřela dvířka a pod mělkou vanou ukládá vymandlované košile, plátěné podložky, ručníky a prostěradla.

Když položíme ucho na podlahu, uslyšíme, že přivázejí piraňku se sirénou na poloviční výkon.

„To máme ale velký hlad,“ usmívá se světle modrá. Vytáhne „broučinka“, vytvaruje sněhuláka a přiloží. Piraňka se zakousne a začne sát. Jak jednoduché.

Opět čekáme na trilogii odříhnutí, poblínání a spánek.

Na chodbě znovu duní kolečka, tentokrát plechověji než ráno. Z velké nerezové skříně vytahuje zelená rezavá Zuzana tácy s obědem a roznáší je na pokoje. Talíře jsou schované pod umělohmotným krytem, takže jídlo zůstane dlouho teplé.

Piraňka prodlužuje drama a stále odmítá usnout. Tak dlouho se láskyplně kolíbá a uspává v náručí..., až se opět poblíná.

Zelená ví, že si nelze napláňovat, kdy se bude obědovat, a pro prázdné talíře přijíždí až za hodinu. Je zlatá.

Do návštěv zbývají ještě hodiny dvě.

Dvě hodiny spánku.

Teoretické dvě hodiny spánku.

Znovu přijíždí kouzelný prostírací stoleček, tentokrát na něm leží hromádky dupaček, košilek a přízových kabátků. Šedá je ukládá do skříňky pod váhou. Modré medvídky napravo, červené nalevo a bílé plátěné košilky doprostřed.

Světle modrá odváží piraňku, aby ji vrátila za třicet minut, a už od dveří hlásí: „Je vykoupaná, přebalená a převlečená, aby se tatínkovi líbila. Můžete ji nakrmit.“

Sněhulák, odříhnutí a poblínání. Tentokrát to šlo rychle, jako by se piraňka chtěla blýsknout v tom nejtišším světle.

A vyšlo jí to. Byla opět hvězdou pozornosti a sladký spící andílek.

Je po návštěvách a fialová se vrací se svou vodní výbavou, aby v tichosti setřela to, co zbylo po hostech.

Piraňka se hlásí o svůj odpolední předěl a pod dohledem světle modré jej poctivě dobývá ze sněhuláka. „Nemusíte u toho vždy sedět, v noci si lehněte, bude to pro vás i pro miminko pohodlnější.“ Piraňka dopila, pevně sevřela oči a zrudla.

„Teď tlačí, kdyby se jí to povedlo, přebalte ji,“ přikázala světle modrá. „Ještě jste sama nekoupala? No, tak já vám to ukážu, vydržte, mám práci vedle v pokoji. Hned jsem zpátky.“

Piraňka si mezitím odespala další veršík z tisíce a jedné noci, když se po hodině vrátila světle modrá.

„My koupeme miminka po obědě, takže dnes to bude už po druhé, ale nevádí.“ Začala napouštět nerezovou vanu, sehnula se do přihrádky pro čisté oblečení a na přebalovací pult rozložila plenu. „Do vany dáte dvě kapky pěny na koupání nebo koupelového oleje. To záleží na pokožce dítěte anebo jak se vy rozhodnete.“ Vybrala piraňku z vozíčku a několika rychlými kouzelnickými hmaty ji rozbalila. To, že je už zase vzhůru, zjistila až ve vodě.

„Tak se dívejte. Tady ji chytíte pod krčkem, za ruku a pod zadečkem za nohy, takže vám nemůže vypadnout. Pečlivě umyjete všechny záhyby a přehnutou kůži, hlavně kolem krku, potom břicho, ruce a zadeček.“ Piraňka řve a hází sebou, ale zkušené ruce jí nedají nejmenší šanci. Naďa umí nejen zpívat, ale i koupat.

„Pak ji položíte na plínku a osušíte. Kde máte pampersky? Mastičkou natřete dupku proti opruzeninám a celé tělo olejem. Tenhle je čistý, slunečnicový. Nepoužívejte parfemace, způsobují alergie a ekzémy. Pozor na záhyby na břichu a kolem třísel. Kůže je velmi jemná, musí se stále mazat. Nevadí, když je košilka mastná. Ale no tak, děvenko, neplač. Uvidíte, za pár týdnů ji nebudete moci dostat z vany.“

Piraňka je opět zabalená, leží ve svém pelíšku a pomalu se vzpamatovává z vodního šoku. Akce „čistá dupka“ trvala sotva pět minut.

Na dně vany dobublává odtékající voda a tmavě modrá přináší konvici s čerstvě uvařeným čajem. „Na pětce se také koupe, to poznáme už na dálku.“ Naklonila se nad vozík. Do roztažené dlaně velké sotva dva centimetry vložila malíček a prsty jej okamžitě sevřely. „Jé, ta je oranžová jako mrkvička. Žloutenku nemá? To dělá ten olej.“

„Zase vám ji na chvíli odvezu a zvažím si ji. Alespoň si odpočinete,“ řekla světle modrá a odjela.

U dveří zaparkovali velkou plechovou skříň a z jejích útrob bok po boku obě modré svorně roznášejí večeři. Tmavě modrá ještě stihla z kapsy vylovit teploměr a položit jej na noční stolek.

Proběhla poslední výměna stráží a noční směna přišla obhlédnout terén. Světle modrá přivezla piraňku a ta se přísála, aby také povečeřela. Pak se nad ní sklonila a svažila čelo: „To ne, to se mi nelíbí. Musíme na to dát obklady. Jak to, že si toho nikdo za celý den nevšiml? Miluško, podívej se, tohle si říká o zánět.“ Tmavě modrá přikývla, sbalila teploměr a odešla.

„Podívejte se, dáte si na to nejprve mokrý ručník, pak kousek igelitu, ten vám přinesu, a pak suchý ručník. Plínkou to všechno přivážete a lehnete si. Jasně? No, a v noci po krmení budete muset stejně odstříkávat, protože toho máte moc. Zánět si nemůžete dovolit. Víte, jak je to nepříjemné a bolestivé?“

Piraňka vyplivla sněhuláka, roztáhla prstíčky a usnula dříve, než si stačila odříhnout a poblínkat se.

Celodenní ruch zvolna utichá a zvuky se rozpouštějí v prázdné chodbě.

Tmavě modrá postavila na noční stolek tácek se dvěma injekcemi a hedvábným hlasem Marty Vančurové řekla: „Tahle je proti embolii, kam vám ji včera píchali? Do stehna? Tak dáme do druhého, abyste neměla modřiny.“ Jedna včelka Mája přistála, a hned sahá po další plastové trubičce zakončené kovovým sosákem. „No a druhou můžeme dát tam, kam obvykle, že?“ Přikývla sama sobě a zabzučela. „Bude se vám dobře spát.“ Marta se vlídně usmála a pohládila pohledem.

Světle modrá přišla prohmátnout rozměry Dolly Buster a přikázala: „Zase si vyměňte obklad. Už se to zlepšilo, ale pořád nemáte vyhráno. Přinesla jsem vám elektrickou odsávačku. Malou vám zase odvezeme. Chcete se podívat, kde spí? Tak pojďte.“

Spojovací krček dvou dlouhých chodeb s pokoji začíná pracovní lékařů, naproti jsou šatny. Vedle jsou umístěny tři inkubátory a dále se nachází místnost, kde se ozařuje žloutenka. Protější dveře vedou do skladu a kuchyňky. Uprostřed je pracovna sester s křesílky a stolkem, pod stropem je zavěšená televize, u stěny dva velké stoly a na hromadě složky novorozenců. Druhou, zrcadlově obrácenou polovinu tvoří opět sklady, místnosti pro desinfekci a malá laboratoř.

Na konci chodby je vozovna. V depu u stěny stojí asi deset prázdných vozíčků připravených pro nové pasažéry. Před nimi je zaparkovaný jeden osamocený a v něm spinká piraňka. Úplně sama uprostřed šedé tmy.

„Nebojte se, my ji dobře hlídáme a povídáme si s ní,“ řekla vlídně světle modrá a dodala: „Máte špinavou košili, převlečte se.“

Do pokoje vniká oknem nad dveřmi matné světlo z chodby a velkým oknem sem proudí blikající pouliční světlo z parčíku před budovou.

„Jak je vám?“ zajímá se tmavě modrá Marta. „Dáme injekci? Dáme, že!“ Včelička krátce bodla, aby ulevila od bolesti. Marta se povzbudivě usmála a odešla.

Půlnoc je za trest a spánek, třeba jen hodinový, je něco tak nadstandardního, že by na to nepřispěla žádná zdravotní pojišťovna.

Z horního patra sem slabě doléhá bolestivé sténání nemocného. Až po chvíli ho přišla ukonejšit sestra a nářek ustal.

Chodbou projíždí těžká kavalerie a do vedlejšího pokoje přivázejí další vítězně vyčerpanou bojovnici. V závěsu za ní o oktávu výš přizvukuje žlutý vozíček.

Není třeba pokládat ucho na podlahu, abychom zjistili, že se z opačného konce blíží piraňka a má hlad jak lední medvěd.

Do svítání chybí sto světelných let.

## VÁNOČNÍ VIZE

**Soňa HARASIMOVÁ**

**OBĚŽNÍK PRO SPOTŘEBITELE**

**leden 2006**

Myslíte si, že už bude konečně rok klid, protože už je po? Omyl, vážení přátelé, znovu je to tady!!! Začátek nového roku je přece začátkem přípravy na nové Vánoce. Na ty letošní, které budou ještě bělejší, ještě úžasnější a ještě kouzelnější, než byly ty loňské. Budou to svátky plné nádherných půjček s nízkými úrokovými sazbami, až po okraj nadýchaných nákupních vozíků a jiskřivě zářících televizních reklam, které vás omývají a omývají, až vás úplně vymyjí.

Už v lednu nám začíná perná příprava na letošní běh do vrchu. Abyste si ušetřili čas s vybíráním dárků pro své blízké a zase se nestalo to, co loni (že vám ukradli peněženku a vy jste dvacátého čtvrtého tloukli hlavou do stolu a pak se jali vyhledávat záložní zdroje), už teď vám poradíme, navrhneme a vy si sami vypočtete, co by za to šlo a co ne. Zvláštní péči vždy musíte věnovat svým blízkým, protože staříka či stařenku má na krku každý.

### A, Platí pro členy ve společné domácnosti a vypočte se podle základní rovnice:

$x = 100 - y$  kde  $x$  = počet dárků pro občana  
starší, tím míň toho můžete nakoupit  $y$  = věk občana v letech (čili čím je

Je-li  $y > 70$ , potom platí:  $x = x_a + x_b + x_c + \dots x_n$   
(čili jednotlivé kusy se sčítají)

Příklad:  $27 = 100 - 73$  součet dárků by neměl přesáhnout 27

Příklad: Z nakladatelství *Pokojné stáří* doporučujeme komiks pro důchodce „Sedm statečných kamarádů z urologiie“. Velmi žádaná je také „Sněhurka v bílé uniformě“ navíc s premií, což většinou bývá „Kapesní atlas nejčastějších chorob po šedesátce“ nebo „Jak vyhrát nad svou zdravotní pojišťovnou“. Dále osm jablek a k tomu 18 ks čokoládových bonbónů s lískovým oříškem (už zabalená TATIANA z Figara). Hurá, vlezli jsme se do limitu a staroušci nemůžou remcat, že jsme je odbyli.

### B, V případě, že je člen mimo domácnost v cizí péči, také platí rovnice:

$x = 100 - y$  Ale zároveň (když už jsme ušetřili za stravu a byt a babička si to sama platí z důchodu, tak proč dále vyhazovat peníze, že?) platí nerovnice:

je-li  $y > 80$ , potom platí:  $x = x_a + x_b + x_c + \dots x_n$   
(pro celý pokoj dohromady)

$16 = 100 - 84$   $16 =$  součet libovolných dárků

Příklad:  $x_a$  = jeden papuč +  
 $x_b$  = úplně jiný papuč (babka stejně špatně vidí) +  
 $x_c$  = Člověče nezlob se  $4 \times 4 = 16$  figurek a k tomu 4 kostky cukru jako univerzální náhradníci pro případ zmeškání večeře.  
Suma = 22 (tak dost, nějak jsme se rozšoupli...viz poznámka)

**Poznámka:** Pozor – nepřehánět a nerozhazovat, aby si na to staříci nezvykli! Je-li na pokoji více důchodců starších 80 let, je možno domluvit se s příbuznými a předat jim to jako společný dárek – sadu **Opravdu kvalitních dárků pro přátele**. (Navíc ušetříte balné a poštovné a Jindra, když už tam jede, tak by to mohl vzít i pro paní Konečnou, ne?) Do počtu požadovaných dárků lze přibalit krabičku startek (20 vzpomínek na bezfiltrové mládí) a zmraženou pizzu Quattro formaggi, ať si děda na Štědrý den pošmákne. Ani nemusí chodit do jídelny, protože si to večer jen rozbalí a přihřeje na topení.

### C, V případě tuhého kořínku, jasné mysli a dekretu na regulovaný byt také platí rovnice:

$x = 100 - y$

a je-li  $y > 90$ , potom platí:

$$\frac{x}{2} = x_a + x_b + x_c + \dots + x_n$$

(čili potom se to ještě vydělí dvěma),

což si následně rozeberou pravníci, neboť vnuci dosud marně čekají na byt, v němž jsou už deset let nahlášení, ale kurňa, furt nemají ani klíče od vchodu, ani od schránky.

Příklad: Rodina naproti na patře.

**D, V případě, že je člen rodiny rozený extrémista a odmítá se dobrovolně vzdát svých statků pozemských, použijeme stejnou rovnici:**

$$x = 100 - y$$

Je-li  $y$  dokonce  $> 100$ , potom platí:

že viník odevzdá všechno (a to včetně zubní protézy a kolečkového křesla) svým blízkým i vzdáleným příbuzným a dobrovolně požádá o postel v místním chudobinci (rozuměj v domově důchodců), neboť tam na něj přispívá vláda, a pokud přežije všechny ostatní na cimře, nebo dokonce v republice, tak dostane pěkně tučnou prémii od českého nakladatelství Guinnessovy knihy rekordů a nepotřebuje ždímat nás.

Příklad: Kdo nechápe – učebnice strana 152 nákres 13b.  
Nebo si zajděte do nejbližšího chudobince (rozuměj domova pro seniory)

## **ODDÍL II. Dodatky k ústavě České republiky**

Dále byly schváleny tyto **Dodatky k ústavě** a ve vlastním zájmu byste se s nimi měli seznámit. Chápu, že už zase začínáte drhnout skříně v komoře, péct dvacet druhů cukroví a vyšťárávat neviditelný prach ze zábrusů na svém křišťálovém servisu po babičce, ale přesto, udělejte si čas a pozorně čtěte, protože kdo není připraven, bude zaskočen:

### *Článek 176*

Prezidentem České republiky smí být zvolen občan starší 25 let, který:

- a) dělal alespoň pět sezón Santu v místním super/hyper,
- b) je občanem tohoto státu a myslí to s námi dobře,
- c) má bílé vousy a červené trenky,

### *Článek 177*

Nová vánoční reklamní kampaň smí být zahájena nejdříve na Popelční středu.

Akciové společnosti, které:

- a) zaměstnávají 15 a více % dobrovolných Santa Clausů,
- b) trvale vykazují ztrátu,
- c) mají vrátného v červeném saku,

smí vyvěsit už na Tři krále.

### Článek 178

Občan starší 18 let, který je samostatně výdělečně činný, je povinen utratit za vánoční dárky 1/5 své výplaty za měsíc září, 3/8 výplaty za měsíc říjen a 7/9 výplaty za listopad. Dělbuchy a rachejtla je povinen nakoupit do 18. května, vánoční balicí papír nejpozději do konce školního roku. Vyjmuti nejsou ani jehovisté a muslimové, kteří neslaví a nepotřebují, a tudíž mohou předepsanou částku rozdat potřebným, kteří slaví a potřebují.

### Článek 179

- 1) Červené nosy a líce mají volný průchod po jakémkoliv červeném koberci, včetně toho na letišti. Při udílení Oskarů jsou povinni dát přednost osobám přicházejícím zprava.
- 2) Bílé vousy – originál – nemusí platit DPH za Eidam (30 % sušiny, 45 % tuku v sušině), který je zatavený v červeném igelitu.

### Článek 180

Sněží-li 1) je na všechny vánoční dárky, 2) kupované v únoru sleva 10 %.

Add 1) Vzhledem ke globálnímu oteplování, je to téměř vyloučeno.

Add 2) Zvláštní parlamentní komise vyšetří a určí, co je a co není vánoční dárek. Sleva 10 % bude vyplacena ze státního rozpočtu do 31. srpna následujícího roku (pokud bude vyrovnaný).

## **ODDÍL III. Zprávy z denního tisku (a výběr z časopisu VESELÉ VÁNOCE AŽ DO VAŠEHO DOMU)**

Zaprášení ležáci dostali novou cenovku a červenou mašli se zelenými proužky. Ti nejméně pokrčení dostanou navíc čisté pyžamko a dopoledne kapačku navíc, aby vypadali ještě lépe a mohli s úsměvem čekat na své příbuzné. Všude je voňavo a uklizeno, protože kde je pořádek a čisto, tam nemá požár místo.

Firma Doktor a Gambler věnovala *Ústavu pro nápravu komercí nezasažených občanů* dvě palety Bílitu na totální vymazání mozku ZCELA zdarma. (Tady jde o zisk!!! Sakra, musíme je už konečně zlomit, ty odpadlíky, narušitele a jiné ekology, protože kdo nekupuje s námi, kupuje proti nám!!!)

Krtkův umělohmotný vystřelovací stromek z krabičky TM získal hlavní cenu na Veletrhu promrhaných peněz a jiných zbytečností za 39 korun v Kajlových Vajech.

Díky televizním reklamám některých neukázněných firem se ve vánočních symbolech množí dezinformace a naši občané jsou zmateni. Nejedem očitý svědek spatřil v červenci u vody Santu, co neměl čtyři soby, nýbrž čtyřky kozy. Aby se předešlo těmto nejasnostem, vydal *Vědecký ústav pro správné a šťastné slavení*

Vánoce toto prohlášení: „Pravý Santa musí mít tři koule, z toho nejméně jednu na čepici.“

Pan V. K. z Jilemnice si při předčasném odstrojování vánočního stromku lehce vykloubil ruku, když se snažil odháčit vyhořelou prskavku, jež mu zůstala viset na poutku jeho košile na zádech. Poté při sestavování složitějšího kladkostroje k jejímu odstranění si zlomil nohu a prorazil díru do vedlejšího bytu, kde shodil televizi do akvária s kaprem. Když ho hasiči tahali z hořícího domu, on se slovy: „A přece hoří!!!“ zůstal viset na parapetu svého bytu v 6. patře, za což bude potrestán orgány činnými v trestním řízení, protože podle nového nařízení vlády České republiky se vánoční stromky smí odstrojit až třetí neděle po Velikonocích.

Žáci ze základní školy v Praze 8, kteří do 15. září dostanou jedničku, získají od nákupního centra Merry Shopping KING poukázku na nákup zboží v hodnotě 100 korun a mohou posedět Santovi na klíně. Ti, co si už nakoupili dárky o prázdninách, ve výprodeji anebo nevěří, mu mohou rovnou vlézt na hřbet.

Vydalo: *Ministerstvo pro správné a šťastné slavení Vánoc*  
jako svou 23. publikaci, vytiskly Tiskárny v Hlohovci  
Distribuce každý sobě sám, Leden 2006

## TOTO JE POUZE SEN, SEN MALÉHO DÍTĚTE

**Jaroslav HERBRYCH**

1.

Už mnohokrát jsem začal psát úvodní slova. Už několikrát jsem usedl s tím, že se pokusím napsat něco o tom, co si myslím. Něco o otázkách, které mě pronásledují. O otázkách, na které neumím odpovědět. Úvodní slova něčeho, co nevím ani, co bude.

Doposud jsem každé slovo, větu či celý text nějakým způsobem přepracoval či úplně smazal. I tato, již napsaná slova byla už alespoň jednou smazána či přepracována. Namísto této věty byla věta jiná. Namísto slov předchozích slova následná. Zde mělo být napsáno, nezaručuji, zda již napsaný, právě psaný či budoucí text byl, bude, tedy už je, nějakým způsobem přepracován. Ale pokud právě teď čteš, to slovo, ta věta, ten text zde měl být, je a bude.

2.

Malé dítě prochází alejí. Za ruku držíc svého otce, poznává podzim. Pootáčí hlavou a do plic nadechuje vůni podzimu. Tu nezapomenutelnou vůni padajícího listí, očima sledující velký koncert barev a událostí. Natahuje ruku, chtíc uchopit list. Nedůvěřivě přičichuje k listu. Odchází se vzpomínkou. Na podzim nikdy nezapomene. Zmíní se.

Hejno havranů vznese se k obloze, zdravíc se s dneškem. Mávání křídel vyrušilo ticho. To ticho, které znělo krajinou. Nabírají výšku. Každý trochu jinak, přec všichni trochu stejně. V okamžiku společně ztrácí se v dálce. Vyrušené ticho nerušeně zní krajinou.

Okamžik spolu s událostí sledoval jednoho, který poznával. Sledoval ticho. Tu život a jinde smrt. Sledoval všechno, sledoval nic. Jen čas přihlížel, jak okamžik spolu s událostí sledují.

Hle, čti. Čti a dej procitnout myšlence. Myšlence, co znamená pochopení, nepochopení i cestu mezi těmito událostmi. Čti, abys pochopil. Čti, abys nepochopil. Čti, abys přemýšlel, zavrhl, abys psal. Ať už přemýšlíš, zavrhuješ, či píšeš, svým způsobem jsi něco pochopil. Pokaždé když pochopíš, věz, že jsi nic nepochopil.

Sedíme spolu na lavičce času, snažíce pochopit. Držíš list. Nad hlavou ti přelétá hejno havranů. Nevidíš, ale někdo se dívá. Neslyšíš, ale někdo poslouchá. Jsme tu všichni, a přece jsi tu jen se svým otcem. Malé dítě prochází alejí.

Stůj. Zastav se. Podívej, procházím.

Pootvíráš oči. Oči, které sledovaly jinou událost. Nasloucháš ušima. Ušima, které poslouchaly jiný okamžik. Usedáš, i když jsi už celou dobu seděl.

Slyším tvou píseň, nezpíváš. Vidím tvůj pohled, nekoukáš. Zpívám, ty neslyšíš. Koukám, ty nevidíš. Neslyším, slyšíš. Nevidím, vidíš. Nezpívám, zpíváš. Nekoukám, koukáš.

Největším vynálezem člověka byla, je a bude myšlenka.

Stále přemýšlím a jsem na tenké čáře. Čáře mezi pochopením, nepochopením. Mezi něčím víc, mezi šílenstvím. Mezi něčím, mezi ničím.

Vidím nekonečně životů a každý jsem já. Každý jsi ty.

Další den blíží se svému konci. Další spadlé listy. Spousty nových událostí a okamžiků.

V jednom okamžiku prolétáš celým vesmírem, celým prostorem, vším. Vidíš sebe, vidíš mě. Uvědomuješ si mě, uvědomuješ si sebe. Prostor, vesmír. Vše.

Podívej na cestu, na naši cestu, ať už je jakákoli. Žijeme, abychom zemřeli. Chápeme, abychom nepochopili.

Maluji tvůj život, abys ten můj namaloval.

System. Kamkoli se podíváš, všude systém. I tvou cestu provází systém. System, slovo, které vzniklo systémem. On může být tím, kdo tě drží za ruku. Vytrhneš-li se mu, druhou rukou uchopíš systém, který ti umožnil systému se vytrhnout.

Vše je taková nekonečná smyčka.

Zavři oči. Představ si předchozí okamžik do teď. Kolik událostí. Každou jsi mohl řešit nepředstavitelněkrát. Představ si to.



Spím a bojím se probudit se. Je lehčí nechápat než pochopit. Pochopíš a vzbudíš se do nového snu.

Malé dítě pozoruje noční oblohu, která zahalila den. Pozorujíc hvězdy přemýšlí. Přemýšlí o listu, který právě padá ze stromu.

Jakoukoli teorii je možné vyvrátit teorií.

Nocí zahalenou krajinou uhání vlk. Šedá srst mění tvar při každém pohybu jeho těla. Vnímá vše kolem sebe. Zdraví se s dneškem. Vidíš ho, necítíš strach. Cítíš jeho pohyb, jeho pohled, dech. Ty jsi tím vlkem. Šedý vlk spatřil malé dítě.

To, jaký jsi, neříkáš ty, ale vše kolem tebe.

Když vše končí, vše začíná. Není konce, pouze začátku.

Píšu. Píšu, abys přemýšlel, abys zavrhl. Abys jásal, abys se smál. Píšu, že nechápu, abys pochopil. Píšu, abych byl pochopen, abych pochopil. Ať už tato slova čteš, či ne, toto je list, který padá ze stromu. Malé dítě prochází alejí.

Zpívám, slyšíš. Koukáš, vidím.

Je nevyhnutelné věřit. Věříš v boha, věříš v sebe. V přírodu, ve vědu. V pochopení, v nepochopení. Nevěříš a věříš v to.

Procházím alejí. Snažím se nalézt pravdu. Naleznu-li lež, bude tou lží pravda, kterou jsem hledal.

Přemýšlím, ale nemohu nalézt té správné myšlenky. Myšlenky, které by bylo napsáno. Nenapíšeš ani slovo.

Natahuješ ruku. Snažím se ji uchopit. Volba je pouze na tobě. Moje ruka může též znamenat lež. Lež, která bude jedinou pravdou. Natahuji ruku.

Jsem pouhý prostředník svých myšlenek.

Volíš. Stále volíš. Zvolil sis číst, zvolil sis psát. Zvolil sis cestu. Stromy, listy, vše. Nezvolíš a zvolil sis. Chápeš, že volíš. Nepochopíš, abys pochopil.

Padá list. Vnímáš celou dobu pádu. Během té doby dopadlo několik listů, které jsi nezahlédl, a přece jsi je viděl.

Myslíš. Myslím, že myslíš.

Říkej mi nic, ale i to něco znamená. Představ si nic a podívej se mi do očí. Pověz mi něco o něm.

Pamatuj. Vše, jak zde čteš a chápeš, je, jako kdybys psal ty a já četl. Nepřemýšlej.

Ze všeho nejtěžší je představit si nepředstavitelné. Až toto pochopíš, pochopíš nepochopitelné.

Nic.

Vše.

Nechápeš, čteš. Nechápu, píši.

Zapadající slunce pomalovalo oblohu barvami. Bylo příčinou radosti. Radosti na tváři i myslí malého dítěte. Zhluboka nadechuje podvečerní vzduch. Oči vychutnávají píseň na nebi.

Malé dítě prochází alejí.

Každý je šílený. Záleží jen na úhlu pohledu.

Procházíme alejí. Pootáčím hlavou a sleduji sled předchozích událostí. Ony mě zavedly k této. A tvé k oné. K oné, ať už je jakákoli. Ať mě vnímáš, či ne.

Vše jsem si tvořil, pro nic.

Sedíme vedle sebe. Odhazuješ šaty a zjišťuješ, že sedíš vedle nahého.

Hodiny. Odbíjejí minuty. Plynou časem. Poznáš vše. Nic.

Jsi list. Necháváš se unášet větrem. Přestane vát a dopadneš na cestu. Dopadneš, aby až opět zavane, mohl list unášet.

Svobodný jsi pouze ve své mysli. Pokud si to nemyslíš, jsi svobodnější, než myslíš.

Déšť. Ranní déšť dopadá na krajinu, co tak dobře znáš. Kapka po kapce probouzí ospalé okolí.

Spíš a já se snažím bdít. Poslouchám tvou píseň. Čtu tvá slova. Pomáháš mi pochopit. Děkuji.

Respektuj.

Ve všech okamžicích pochop jejich podstatu. Ne snad proto, abys byl nejlepší, ale i proto.

Jak krásné i strašné okamžiky dokáže naše mysl stvořit. Uskutečnit.

Ten známý tón. Vzpomínáš, tvá oblíbená píseň. Posad se, zavři oči a chvilku naslouchej.

Procházíš alejí. Posloucháš píseň. Tlumivý zvuk strhl pozornost tvých očí z cesty na malé jezírko. To se pár labutí dožaduje pozornosti. Kroutí opeřenými krky, jedna druhou snažíc se překřičet. Zpívají svou píseň. Vnímáš celý okamžik. Hle, jak s vypnutými prsy roztahují křídla a naráží jimi na hladinu. To ke zpěvu přidaly tanec.

Ležím. Přesněji: spím. Zdá se mi velice zvláštní sen. Žiji ve světě dvou nepřetržitých voleb. Ve společnosti lidí. Společnosti, která jasně vymezuje svoje volby na dobro a zlo. V tom světě takto mluvím. Píši knihu o svých myšlenkách, o svých volbách, o malém dítěti, o tom, že sním. Malé dítě prochází alejí.

Jsem věřící, přemýšlím, volím. Vším věřím v Boha, tudíž ho též vším odmítám.

Každý je filozof. Záleží na pochopení.

Není rozdílu mezi demencí a genialitou. Vše je pouze o citu.

Zemřeš, zvolil jsi zemřít. Žiješ.

Není dokonalosti.

Nikdy nezemřu, nežil jsem.

Všichni jsme učni okamžiku ničeho. Okamžiku něčeho.

A co teprve taková lidská společnost.

Rozdíl mezi králem a tebou je v době volby, král rozhodl se být králem. Ty ses rozhodl.

Je krásné, že tak, jak napíšu, tuto knihu ty nepřečteš, napíšeš úplně novou.

Procházím alejí, hledaje svou duši. Každým dalším krokem blíž, každým krokem dál.

Rozhodl jsem se být takovým, jaký jsem, ty ses rozhodl.

Není rozdílu.

Věda o studii věd.

Duše je jako souboj. Dobro a zlo v roli zápasníků, bojující o přízeň mysli.

Malé dítě prochází alejí. Překvapeno předchozí událostí zvažuje okamžik rozcestí. Zvažuje stromy, zvažuje listy. Byly-li následné okamžiky už jednou napsány, nač volit, už bylo zvoleno. Nechat se jen tak větrem unášet. Jít slovy knihy knih.

Černý jezdec jede na bílém koni krajinou. Úrodnou krajinou plnou kopců, rovin, nížin. Krajinou lesů, luk i vod. Veškerou krajinou života. Pod dupotem kopyt mění se život ve smrt. S mečem u pasu, v plné zbroji, jedoucí vstříc osudu.

Říkáš si svobodný, ale celý život tě někdo či něco drží v okovech, ba tě v tvé slepotě naučil za okovy děkovat a říkat jim svoboda. Svobodu nelze vyjádřit slovem. Nemá se vyjadřovat, má být chápána jako samozřejmost. Absolutní svobody smí být dosaženo.

Prašnou cestou prochází život. V tváři jizvy, děs. Na duši břemeno, které by zbytek neunes. O holi v jedné ruce, prochází.

Ó živote, jak složitý jsi. Mám o tobě přemýšlet, nebo tě žít?

Ten, kdo prozřel, ví, že není pravého či falešného boha. Vše je pouze o víře a její velikosti. Pouze víra může být pravou či nepravou.

Procházíš alejí. Čteš kroky z knihy knih. Přemýšlíš. Tak jako má list dvě strany, ale na dlani jest vidět pouze jedna. Tak i osud má jednu stranu k sobě do páru. Osud a náhoda, toť list na stromu poznání. Kdo jest první nezáleží. Malé dítě prochází alejí.

Dva světy provází tě na cestě. Na tvé cestě, ať už je jakákoliv. Jedním světem jde tvé tělo, tím druhým tvá mysl. Jakkoli tě jeden omezuje, v druhém najdeš volnosti. Jen na jedno pamatuj, prý mysl může být věčná, tělo ne.

V tomto systému bude mýt vždy někdo možnost tahat za nitky moci. Tak to bylo, je a bude.

Podzimní vítr vál. V korunách stromů shazoval zbytky posledních listů už z tak holých větví. Na jedné seděl havran. Celý v černém klidně seděl a vítr kolem vál. Malé dítě přistoupilo ke stromu, kde na jedné větvi černý havran. Stáří a hlad na těle vidět, ale v očích stále život.

Tu dítě zvolalo, ústa se nepohnula. Zvolalo na havrana. A odpověď? Co bys čekal od havrana, seděl dál, odpovídal, kolem vítr vál.

Pověz mi moudrý a dej mi řešení. Tak jako já snad každý se ptá.

Dolary moci načichlé ropou svobody.

Slepý je, kdo říká, že pouze jeho Boha jest.

Buď silný. Tělem i duchem. Věřím v Tebe.

„Člověk a historie přemýšlení o bytí“.

Osud a náhoda na jednom listu, spolu, jeden druhého snaže se vyvrátit, z líce do rubu, možná shoditi soka k zemi, z hlouposti ze stromu dolů letí.

Procházím alejí a celou cestu tě mám v patách. Jednou, až zastavím se před branou vedoucí, střetneme se tváří v tvář, poprosím tě, ač dřív se bál, snad děsil se tě, z okamžiků v nejistotě tak i v hlouposti, pak až osvobodím svou mysl i tělo od poutav, poprosím tě o klíč bez obav, odemknu a projdu, dál svou cestou procházej.

Spal jsem. Tak dlouho jsem spal a neviděl.

## ŠŤASTNÝ A VESELÝ

Jana JIRÁSKOVÁ

Zalehlý uši. Skřípění brzdícího vlaku. Pošmourný nádražíčko. Vůbec nic se tady nezměnilo. I když... Možná jo. Jo, možná, že jo. Je nějaký roztáhlejší, rozplzlejší a do fialova oproti minule. Nebo sem to čučo radši s Růženou neměla pít? Neměla, musela. Jakože na svátky a na konec roku. Jo, Růžu uvidim až příští rok. Vystoupila tři stanice přede mnou. Růže s kytarou. Růže, která zpívá falešně, jak málokdo. Její „Salome, netanči...“ provokuje k okamžitýmu výkřiku: „Salome ať klidně trsá, ale ty, Růžo, nezpívej!“ Růže je fajn i s tím pitomým jménem a předkusem. Doskřípali jsme, docukali se, pomalu slejzám schůdky z vlaku. Houpaj se pode mnou, uhybají mejm nohám. Fakt už jsme zastavili? Dyť ten vlak je nějakej živej! „Beruno, pohni!“, ozve se za mnou. „Beruna má dost.“ Jestli vám nikdy neřikali „beruna“, neumíte si představit, jak nablblá je to přezdívka. Jak svrab. „Beruno, příště bumbej mlíčko!“ By koukali, blbečkové, kolik Beruna vydrží! Kýčovitý ozdobičky Panta Slauzů se houpaj ve větru na umělý girlandě. Jako jehličí. Šťastný a veselý! Bloumám po nádražíčko. Šťastný, pcha! Boha jeho, za co? Budem dělat, jak si rozumíme. Jak je ta naše sešlost rodina. Děda bude říkat, že salát se poved tisíckrát víc než loni, babička, že řízky sou jak dort a máti bude vzdychat blahem, že přesně takovýhle utěrky si přála. Jasně, po ničem jinym celej rok neprahla! Pak mě pobídnou, ať zabrnkám koledu na piáno. Marně budu vysvětlovat, že sem na něj chodila jen dva roky pomalu před sto lety. Šťastný a veselý jako každěj rok.

Děda se pak nehne do Tří králů od telky, babička zhodnotí, že se nám to opravdu povedlo, pohladí mě po vlasech a řekne: „Vidíš, ani nám to nepříjde, že by nám něco scházelo.“ Tím bude myslet, že se jí pod stromečkem místo dvou dětí slejzá dcera s vnučkou a zatoulanýho syna čert vem! Jo, ani nám to nepříjde, sme z toho parádně vycukaný.

Hledám po kapsách cigára. Už je mi putna, která babiččina kámoška mě uvidí a nabonzuje. V kapse cejtím vyklepanej tabák. „Nemáš sirky?“ zahuhlá někdo za mejma zádama. Tý vago! Já myslim na vlka a vlk chce sirky! „Tý volé! Je to možný?“ zahalekám na celý nádraží, vlepim mu pusku na neoholenou tvář. Vlaje na něm starorůžovej dámskej svetr a pocity z včerejšího flámu. „Jak to mluvíš?“ okřikne mě, „to vás učeť na tý vaší univerzitě?“ Univerzitě! Ten má ale hemzy! Přitroublá střední škola, a on takhle!

„Nesnášim, když ženský mluvěj sprostě,“ kaboní se on. Vláčnej krásnej znovunalezenej syn mojí babičky. Taky už dneska ledacos vypil. Proč nemá bundu? Proč o sebe víc nedbá? „Kurva, máš ty sirky, nebo ne?“ Matěj, Matějíček, strýc, strýček. Promítám si v hlavě, jak nám bylo na vejletě v Kutný Hoře, jak mi nabídnul první cigáro a jak byl pyšně krásnej, když se mu narodila dcera. Dneska se mu třesou ruce, zaručeně aspoň dva dny nejedl a vlasy si stříhal naposledy v létě, sám, nějakejma přituplejma nůžkama na nehty. Nejkrásnější chlap mýho života! V uších mi zní tóny jeho kytary, kterou dávno propil. Obejmu ho a přitisknu hlavu k jeho tělu. Sahám mu sotva pod prsa. „Máš prachy?“ zašeptá. „Nic moc,“ přiznám, většina padla na Růženčino čučo a na vánoční dárek pro mámu. „Hele,“ posmívaj se pubertáci z vlaku, „Beruna má novej objev!“ Cítim, že Matějovi sou moje projevy citu nepřijemný, ale nedokážu se ho pustit a on nedokáže cuknout. Ty blázínku, jak dlouho sem tě neviděla? Rok a půl? Dva? „V posteli se to prej srovná,“ narážej kluci na vejškovej rozdíl mezi náma. „Beruno, ty se nezdáš! Co tomu řekne Sváťa?“

„Sváťa mi může bejt zrovínka teď celej ukradenej. Zaručeně už se touhle dobou cpe maminčinym cukrovim, těší se na Tří oříšky pro Popelku a ujišťuje rodičovstvo,

že se v Praze doopravdy nezkažil. A ani moc nelže. I dyž se sčuchnul se mnou a poleháváme spolu v parcích na lavičkách, kde si mezi polibkama vzájemně nípáme uhráky. I dyž se mnou občas vysrkne nějaký pivko a trapácký pokusy považuje za sex. Furt to bude maminčin mazánek. O toho se v životě žádná ženská nebude moct opřít. Ani až mu bude padesát. „Aspoň na jedno pívo,“ žadoní Matěj. Z úděsného svetru je cejtít příšernej parfém. „Kdes přišel k tomu vohozu?,“ směju se.

„Vzal jsem ho u jedný, která mě asi měsíc trpěla.“ „Proč jen měsíc?“ zajímá mě.

„Poněvadž to se mnou není jednoduchý,“ vzdychne Matěj, „a pak si mě chtěla navostro zapojit do života nebo co. Vyzvedávat haranty ze školky, mejt jí záda a přitloukat hřebíčky do zdi. To na mě bylo moc.“ „Měls ji rád?“

„Mám.“

Pod svetrem se jasně rýsujou Matějova žebra, možná slyším, jak mu škrundá v bříše. Beru ho za ruku a směřuju k nádražní putyce. S nikym bych si nevykračovala tak pyšně jako s nim. Pro nikoho bych neobětovala poslední peníze, který měly původně sloužit na holení dědovi pod stromeček. Proti nám se valí babča ověšená taškama. Jen tak tak, že ji neporazíme. (Nebo ona nás?) „Prosím vás,“ kvílí paní Tašková, „prosím vás, nevíte, jestli už jel vlak na Lysou?“ Zapotácíme se a podepřem navzájem. Matěj si ji změří pohrdavým pohledem. „Jó, paninko, vám vlak už stoprocentně ujel.“ Ověšená to nepochopí, já se zasměju a Matěj mi šeptne do ucha: „Ale lysou už ji asi má“. V hukotu poplivaný pošmourný hospody je nám dobře. Máme svůj stoleček, plný půllitry a radost, že sme spolu. Sme šťastný a veselý a „šťastný a veselý“ nám můžou vlízt na hrb.

„Ty vole,“ šklebí se Matěj, „to je vlastně prvně, co jsme spolu na pivu!“ „Aby ne,“ řeknu a otřu si z horního rtu pěnu, „naposled sem tě viděla, když sem byla ještě napůl dítě.“ „No jo, a dneska už jsi ženská,“ pokývá hlavou a já nevím, jestli fakt, nebo jestli se mi posmívá. U vedlejšího vykřikuje nějaká kysličníková blondýnka, že „kukum udála letos fakt boží svátky, že to teda budou čubrnět!“ Položim dlaň na hřbet Matějovy ruky. Bojim se, aby mi neutekl, aby se mi nezdál, aby na mě nezapomněl. Usměje se: „A pěkná ženská.“ Pak říká, ať hlavně nenaletím nějakýmu pitomcovi, ať se nenechám zbouchnout prvním troubou, ať si nepokazím život. Od něho to nezní mravokárně a hloupě. „A kdyby náhodou,“ zatřese se strýčkovi hlas, „kdybys náhodou měla mít malýho prcka, nesmíš ho nikdy zklamat.“ „Dej pokoj s miminama!“ okřiknu ho. „Je to škoda,“ zamračí se Matěj, „seš fajn holka, ale máti se s tebou nikdá nesmířila.“ „Myslíš, že mě nemá ráda?“ „Myslím, že si s mateřstvim nikdy nevěděla rady a nikdy se s nim nevyrovnala.“

„Bůch!“ zařve mi někdo do ucha. „Do prčic! Jiřina!“, vykřiknu já, „kde se tady bereš?“ Proč tady ze stověžatý? Flákali sme se spolu celý léto po zábavách, putykách a lesích. Nasbírali sme tuny hub, zahřežvali se u ohníčků a semleli všechno o knížkách. „Kurnik, říkal jsem ti, že ženský by neměly mluvit sprostě,“ naštve se Matěj. „Do prčic přece...“, bráním se. „Jsi zkažená skrz na skrz!“ Jiřina se ani neptá a přisedne. Objednává další pití. Škopky a nějaký panáky. Jiřina se vůbec nezměnil od chvíle, kdy sme se rozešli na zastávce tramvaje. Loučil se se mnou tehdá: „Ty tvoje oči! Miluju tvoje oči!“ Jináč miloval Jara z Bratislavy, za kterým pak na čtvrt roku mířil. Matěj je blaženej při pohledu na stůl plnej alkoholu. „Vypadáš spokojeně,“ usmívá se na mě Jiřina, „konečně láska?“ „Jsem její strejda,“ nenechá mě odpovědět Matěj. „Jasně, strejda,“ šklebí se Jiřina, „to se tak říká.“ Luskne prstama a objedná další pitivo. „Co plánujete na svátky?“, vyzvídá Jiřina. Co bysme tak mohli plánovat? Zrovna my dva? Čokoládový vlas mu povlávaj kolem hlavy. Líčí, že on jede za bráchou do Kolína a že... Matějíček ho asi moc neposlouchá. Sleduje kysličnici od vedle. Neumim poznat, jestli s pobavením, nebo se zájmem. „Už aby táhli z domu,

hajzlové," rozhazuje ženština rukama, „víš, kolik mě letos ta podělaná šaškárna stála?“ Její skoro koženéj spolusedící neví. Ona začíná vypočítávat: „Stromeček, dárky, žrádlo. A všechno sou to vyhozený peníze!“ Matěj se usmívá. Plánuje něco na svátky? Jiřina rozpráví, co podnikne s bráchovými dětičkama, hraje si se sirkama a na rozloučenou nám předplatí mraky dalšího pití. Dá mi hřejivou a měkoučkou pusou. Za deset minut mu jede vlak. A zas někdy a snad a kéž by... Propívíme se s Matějem pomaličku k ránu. Lidičky ublížený, bolavý a šťastný. Vděčný za dnešní večer, tichou noc souznění a hladivý pohledy do očí. „Když jsi byla malá, šíleně jsem tě nenáviděl," přiznává Matěj. „Seš zlej," zlobím se naoko, „já tebe milovala od kolíčky!“

„Máma se z tebe mohla pominout! První vnouče! Všechno ti kupovali, hopsali kolem tebe a omlouvali tvoji máti, že ona se nestará, protože je na tebe, chudinka, sama.“ „Byla na mě sama!“ potvrdím. „Jasan! Proto se tvý máti nacpal do chřtánu kvartýr a zařídil se jí, proto jí máma vaří a pere a...“ Matějovi vhrknou slzy do očí. Chvilku mu trvá, než se zklidní. „Nevadí mi, že mně nedali nic, ale po mamince se mi stejská. Moc.“ „Pojď se mnou domů," žadoním. „Já nemám doma.“ Chce se mi bulit. Proboha, otočme list! Za tohle všechno přece já nemůžu! Smí se člověk (vlastně ženská) líbat se svým vlastním strejdu? Může se od něj nechat osahávat pod trikem? („Takovýhle kozy jsem v ruce neměl léta Páně!“) Může jí to vzrušovat? Smí mít chuť mu sáhnout po poklopci? Může. A může a nemusí si ji nechat zajít. „Kdybychom měli na nějakej lacinej hotýlek, byl bych nejšťastnější chlap na zeměkouli až do rána.“ Země nevím, ale koule má božsky pevný a mírně ochlupený. „Matějíčku, prosím," prosím a laskám ho, „přijď zejtra na štědrovečerní večeři domů. Ať tam s nima nejsem tak sama.“ „Děkuju ti," řekne Matěj a něžně mě políbí na čelo, „děkuju! Omládnul jsem s tebou a po letech jsi první člověk, kterej se mě nešťítí.“ „A co ta, co tě měsíc trpěla?“ „Dotýkala se mě, ale štítila se mojí duše.“

Druhej den děda říká, že salát se poved tisíckrát víc než loni. Máti se vycitňuje nad povlečením a já hraju pomalu a nejistě na piáno a přiskřípnutým hlasem broukám: „Chtíc aby spal, tak zpívala synáčkovi. Matka, jež ponocovala, miláčkovi..." To už babička nevydechá a tečou jí slzy do bramborovýho salátu. Netuší, že aspoň pár vteřin byl včera šťastnej a dneska že se potuluje po místnim nádraží.

## TUCTOVÁ NEZAJÍMAVÁ ADÉLA

Jana JIRÁSKOVÁ

Já vim, že ho Adéla nějak moc extra nezajímá. Vim, že teď myslí spíš na to, jestli zasej nemám podprsenku. Jasně že nemám. Poněvadž je jak svěrací kazajka. Nevím, jestli každá má ten pocit. Některá je třeba ráda, že se jí zvednou, že najednou, jak mávnutím kouzelnýho proutku, dělaj dvojky dojem trojek. (Jo, děvenky, to ste si teda pomohly.) No a babička mi říkala: „To musíš nosit, nebo budeš mít ve čtyřiceti prsa až na bříše!“ Ve čtyřiceti! To už bude stejně jedno. Mužský budou pasé, mládí v hajzlu, důchod nikde a plný brejle věčně se připomínajících vzpomínek. Zkrátka podprdu nemám jako dycky. Fakt nevím, proč mi tam furt usilovně civí. Jako kdyby mě neznal. Kdyby se rovnou zeptal, klidě bych to hned vypálila: „To víš, že sou na volno, vytáčí mě pocit nesvobody a psychiatři.“ Ale je jasný, že se nezeptá. Bude radši mlet o bejvalý ženě, o frmolu v práci a přitom mít v hlavě jen moje popsí. Sou všechny chlapi tak nenápadně pokrytecký? Kdyby projevil sebemenší zájem o Adélu, sakra! Já vim, že ho Adéla krká. Vyprávěla sem mu o ní už tisíckrát. Ale nemusela bych. Kdyby ji vzal na vědomí hned zkraje, netrápila bych ho dál popisama, líčením, emocím, cítama a naléhavostí. Jasně, sou zástupy takovejch,

jako je ona. Potkáváme je denně na ulici, jezdíme s nima tramvajema, dejcháme jim za krk ve frontě na hambáče. Jedna jak druhá, skoro. Adély jak na běžícím pásu. Proč by ho zrovna ona měla vyhodit z klidu? Proč by zrovna kvůli ní měl opustit nárek nad bejvalkou, uzávěrku v práci a pohodu večerních zpráv? Kvůli mně přece! Kvůli mejm neposednejm kozičkám. Protože bych za Adélu dejchala a šíleně bych si přála, aby ji pochopil. Aby s ní měl soucit, aby si ji oblíbil a aby ji měl přese všechno rád. Máme už asi třetí (nebo čtvrtý?) pivo. Pán se kasá, jak je v nakladatelství nepostradatelný.

Znám to z paměti. Čili vypínám. Na poradě ten řek to a tamten ono a všichni čekali na verdikt pana nejdůležitějšího. Libuje si v podobnejch situacích. Dobře ví, že i já teď čekám. Třesu se, jak se, a zda vůbec, vyjádří k Adéle. Zabejval se s ní vůbec? „Práskačku nemám,“ utnu líčení o jeho podřízenejch-imbecilech, „víš, že si na to nepotrpím.“ Snaží se hrát, že znejistěl.

„No, na to jsem se tě vůbec neptal.“ „No ale já ti to prostě říkám.“ Snad si myslí, že už mám dost. Další pivko už se mi třeba bude snažit odepřít. Ale pozor! Teprva teď mě to naše komický setkání začíná bavit!

Vyposlechnu si ještě, jak mu jeho bejvalá nerozuměla, jak ho nedocenila a ani ta předbejvalá a ta první, jak vůbec prahla jen po sedačce, stěně a pochvale za každodenní teplou večeři. „No, jo,“ podívá se mi Hynek zblízka do očí, až je to nepříjemný, „no jo, ale co moje duše?“ Praskla, vyfoukla se, ztratila se, chtěla, bych odpovědět. Ale proč? „Ani jedna nemyslela na moji duši.“ „A ty?“, zaútočím, i když mě to ani za mák nezajímá. „Já?“ zarazí se, „já tím trpěl jako kuň, byl jsem zklamanej, že člověk, kterému důvěřuju, se najednou natvrdo vrhne na bábovku na neděli, utřenej prach a leštění broušenejch sklenic, z kterých jsme nikdy nepili.“ Tupoš! „Jak ty ses zajímal o jejich duši?“ Na to odpověď nemá. Nemá, ale hledá.

„Vždycky, fakt vždycky!“ zdůrazňuje Hynek, „jsem se snažil nosit domu slušný prachy, aby bylo na ty broušený nesmysly, šminky a teplý večeře. A když říkám slušný prachy, myslím tím slušný! To je málo?“ Debata je ve slepý uličce. „Co říkáš Adéle?“ připomenu, proč sme vlastně tady (aspoň já) a na čem mi záleží daleko víc než na jeho zkrachovalejch manželstvích a přiopilým chtíči. „Hele,“ zahuhlá otráveně, „hele, s tou tvou Adélou, já fakt nevím. Není to jen tak.“ „Přiznej rovnou, že ses na ni vykašlal.“ „Ale jo,“ řekne nepřesvědčivě, „věnoval jsem tomu víc času, než si to zasloužilo. Jenom kvůli tobě.“ Ach ta oběť! Mám kvůli tomu roztáhnout nohy hned, nebo to počká? „Klidně to přiznej, že ses na Adélu vyfláknul,“ zvýším hlas a štangasti u výčepu sou okamžitě v pozoru. Hynek mě pohladí po vlasech. Jakoby otcovsky, jakoby s falešným soucitem. Zatváří se srdcebolně. „Křivdíš mi.“ No jo, jemu přece ženský dycky jen ubližujou. Neříkám, že by Adéla byla trháč, něco, co ještě svět nespatriil a co by zahejvalo masama. Ale snad se aspoň on, do prčic, mohl do Adély maličko vžít. I když je chlap. A nebo právě proto. A mohl a měl to prosadit přinejmenším do nějakýho idiotskýho sborníku začínajících autorů. Když už je v tom velenakladatelství, ne? „Hynku,“ snažím se mluvit důrazně a věcně, „seš si přece do začátku vědom, jak mi na Adéle záleží!“ Přehrabuje se v peněžence. Jako jestli si můžem ještě něco dát? Jako jestli ho nezruinuju? Už dávno sem si všimla, že je docela skrbliík. Nebo kontroluje ústřížky od složenek od alimentů na kluka, kterýho už dva roky neviděl?

Adéla je svym způsobem pitomá. Uznávám. Svym způsobem jako každá ženská. (Pokud je fakt ženská.) Adéla není první ani poslední, která uvěřila. Lichotkám, kecum o lásce a o růžovoučké budoucnosti. Proč by měly bejt kecy, že někoho rajcuju, že by za mě dejchal a snesl mi modrý z nebe? Proč by na tom aspoň špetička...? Proč by to pro mě...? Proč by to jednou nemohlo vyjít? Mně, vám nebo



Adéle? Adéla se odhodlala nýst pro lásku všechnu tíhu světa, naučit se od babičky vařit kyselo a udržovat si figuru. I za cenu, že se vzdá křehoučkejch větrníků, smetanový zmrzliny a buchtiček se šodó. Každý večer usínat spolu v objetí! (Teda do chvíle, než jí řek: „Nech toho, nemůžu usnout, dyž mě někdo furt takhle šimrá.“) Adéla je prostě svým způsobem ženská. Bohužel. (Nebo našťěstí.) Když přišla celá promoklá z nákupu lahůdek a mlsek, práskla taškama, zatvářila se tajemně a řekla: „uděláme si pěkný večer.“ Zatvářil se sice kysele, ale nahlas neprotestoval. Neodradilo ji to. Ani to, že má na kost promrzlý prsty u nohou. Ženský sou přebornice v tom, jak vyrábět příjemnou atmosféru. Příjemná kulisa pro příjemný zprávy. „Co nevidět budeme tři.“ Chvilku dělal, že ji nepochopil. Jenže totálního debila nemohl dělat věčnost. Potom jí ani nezahřál prokřehlý nohy, ani jí nedal pusy, a dokonce mu přestaly chutnat i chlebičky, který dovalila. Zamumlal: „Jsem unavený, promluvíme si ráno.“ A šel jako spát. A nechal Adélu čumět do plamínku svíčky a přemejšlet o tom, jestli její první děťátko bude chlapeček, nebo holčička a jak to ve svejch osmnácti zvládne. Jenže o tom Adéla vůbec nedumala. Držela se zuby nehty, aby se vůbec toho rána, kdy si jako pohovořej, dožila. Dožila se. I ten škvřnous v ní, kterej se možná podvědomě těšil, že ho fotřík jednou vezme na hokej, sveze v kabině nákladáku a z legrace se s nim bude boxovat jako chlap s chlapem. Oba se dožili toho rána, kdy skorootec blekotal, že nečekal, že to všechno dojde tak daleko. Že vnímal Adélu jako epizodu, jako hru, ale nikdy jako partnerku pro život. Kdy vyklopil Adéle, že v duchu si vždycky říkal: Bože, jak je to mládě naivní, jak nevkusný kabely s sebou věčně tahá a jak směšně se češe a snaží se vypadat dospěle. Že si říkal, že v posteli na ni nemá ani stará zkušená kurva, to už si nechal pro sebe. „Když se na to necejtíš, sorry. Sorry, že sem ti vstoupila do života. Naši nás na holičkách nenechaj,“ uzavřela to Adéla a práskla dveřma. Jenže „její“ je na holičkách úplně klidně nechali. Úplně klidně s úplným pocitem, že to s ní myslej dobře. Hartusili, že jak se vlezou všichni s miminem do panelákového bytu, jak užíví krk navíc, jak si asi Adéla představuje roli matky? Jak asi? Nepředstavuje si. Žbrblali, že neví, do čeho jde, že neprocestovala půlku zeměkoule, není zvyklá bejt celý dny a noci v pohotovosti, nebude umět jednou děcku vysvětlit, proč nemá tátu. Nakonec přišla palba otázek: „Víš, kolik dneska stojkej plíny? Víš, kolik ti bude ten hajzl platit? Kolik let se o tebe a o „to“ budeme muset starat, než se postavíš na vlastní nohy?“ Adéla cpala doktorovi pohádku o tom, že si dítě opravdu nemůže nechat. Že otěhotněla za dost podivných okolností, že si není jistá, jestli by dítě bylo v pořádku... Jestli by se dokázala postarat... Bude sama... Je to dostatečnej důvod pro... Vraždu? A při tom se jí nikdo na nic neptal. Chtěli jen, aby podepsala, aby byla srozuměna s rizikem a aby zaplatila. Fest.

Nemocniční mašinérii opustila vlastně po chvilce. Po pár hodinách, který se zdály chvilkou, protože je prospala. Zalhala, že má zajištěnej odvoz, a pyšně odešla. Pyšná na to, jak si s tím vším poradila i bez něho, i bez rodičů. Problém je pryč a ani to nebolelo. Ještě s erární vložkou mezi nohama usedla v parku na lavičku. Pozorovala mraky, holuby a nějakýho chlapíka s hodně ostrým psem. A tak tam seděla, ta Adéla s nemožně nevkusnou kabelou na klíně a s účesem na blbečka. Seděla tam, jako by nic. Nic! Přestože z ní ráno vyškrali život.

Hynek strčil peněženku do náprsní kapsy a zvadle se mě zeptal: „Dáme si ještě něco?“ „Jak chceš,“ pokrčila sem ramenama. „Mohli bysme jít ke mně?“ zkouší to. No, zkouší, bylo to jasný od chvíle, kdy sme si toho spicha domluvili. „A Adéla?“ připomenu. „Víš, holka,“ začne opatrně, „ty se třeba jednou vypíšeš. Určitě se vypíšeš. Nejsi bez talentu, ale chce to praxi, čas, zkušenost...“ Na to sem se vůbec neptala. „A Adéla?“ odmílčí se a začne koukat z okna. „Ta tvoje Adéla!“ řekne vztekle

a ironicky. „Ta moje Adéla prochází něčím horším než peklem!“ zase už mám náběh na jekot. „Ta tvoje Adéla,“ řekne arogantně on, „je prostě jenom připitomělá slepice, která si neuměla dát bacha. To má někoho nadchnout? Nebo inspirovat? Zajímat? Nebo co?“ „Otázka života a smrti není silný téma?“ ptám se já. „Hele,“ ušklíbne se Hynek, „ty nemáš ani nadhled, ani literární nebo nakladatelskou zkušenost. Tý tvý Adéle prostě chybí děj, akce, negraduje to, absolutně to postrádá pointu!“

Ještě chvíli mlel něco o hloupý husičce a banalitě a o neatraktivnosti tématu a nevybroušenosti jazyka. Prostě blabla dokola. Šlo to ke mně jen zdálky. Vychutnávala sem si poslední pivo před odchodem k němu do bytu. Do bytu, z kterýho odešlo už několik žen a mihla se jím spousta milenek. Do bytu pana inteligentního, s plnejma policema slovníků, klasiků a šanonů s publikovanejma článkama. Miloval se se mnou jakoby se zájmem. Ani náhodou to negradovalo a absolutně to postrádalo pointu. A moje povídka o Adéle dodnes trčí v jeho psacím stole v posledním šupletu na dně.

(„Šťastný a veselý“ a „Tuctová nezajímavá Adéla“ – za tyto povídky získala autorka třetí místo na Šrámkově Sobotce 2006.)

## KANIČKA POŠMODRCHANÁ

Jana JIRÁSKOVÁ

Ta oranžová je nějaká polochcíplá. Bude po ní? Nebo ne? A pak? Sněděj ji její kámošky? Vlastně ani není čistě oranžová. Polooranžová. Šmrdlolí se věčně v pravým dolním rohu a divně kouká. Zírá. Úchylně nerybíma očima. Výkřik! Bolest? Utrpení? Rozkoš? Kaničko, co se děje? Bojím se. Bojím, že umřeš. A ty si třebaš užíváš. Mám zaklepat na dveře a nesměle se zeptat: „Pane, vraždíte ji, nebo s ní jen souložíte?“

„Ježíííí...“ Na „š“ nedošlo. Přimrzla jsem k židli. Jo, Kaničko, asi se dám na modlení. Proboha, to byl ale nápad. Dobrodružnej víkend! Neztratíme se! Prostě si prohloumáme Prahu, protlučem se. Propijem. (Pyjem?) Užít si, bejt člověčí, svá, ulítlá, bosatá, střapatá a kdo ví... „Pomóc!“ Že jsem ti naletěl. „Jéééž...“ Snad to bude rozkoš.

Natáčím si vlasy na prst (trvalá mi tentokrát fakt pěkně chytla) a zvoním si rolničkou na krku. Přivezla mi ji Kanička z prázdnin. Z nějakýho prdelákova, kde stihla za tejdén obšťastnit všechny chlapy od školáků až po důchodce. S rolničkou si s Kaničkou cinkáváme na dobrou noc. „Hned jsem věděla, že jsi jiná, už při přijímačkách.“ „Já byla na nákejch přijímačkách? Kdy?“ diví se. „Na jaře. Jak jinak by ses vzala na škole?“ „Zjara vim, že sem byla tutovka ve cvokárně.“ Jo, to taky. Miluju ji.

„Tak co, kotě?“ culí se na mě fousatej slizkej chlapík ve fialovomodrých trenčích. Pootevřenýma dveřma vidím, že Kanička je v pořádku. Leze kolem postele (už oblečená), sbírá svý miliony korálků, křížků a cinglátek. „Sis ani neuvařila kafe?“ Zavrtím hlavou a teprve teď se pořádně rozhlídnu po jeho kuchyni. „Ale dáme si, ne?“ mrkne na mě rádoby spiklenecky.

Na lednici stojí krabice sunaru a láhev od vína, vedle lednice osobní váha a dřevěný houpací koně. Taky jsem je měla. Než s nima táta zatopil. Slizoun připravuje hrnky. Pravou rukou shodil dvě plechovky od piva. Nad linkou visí vlajka s nějakým nečitelným nápisem. „Je to ale zvíře, ta tvoje kámoška!“ znalecky pokývá hlavou. „Zvíře“ už na sebe namotalo svý klokočí, kůže s žiletka, růženec.

„Jsem se koukala na rybočky,“ pípnu. „No jo, rybičky,“ mlaskne on, „několikrát je taky pozoruju celou věčnost.“ Připadám si jak idiot. Mám rozvinout smysluplnej dialog

dál? „Chvílema byly trochu nuda,“ hodím si nohu přes nohu, „a ta oranžová je nějaká divná.“ Slizoun nalepí nos na sklo akvária. „Divná? Fakt myslíš, že je divná?“

„No a co, že sem divná,“ halasí Kanička, „sedne ke stolu naproti mně, rovná svý poklady na krku, „každej sme ňákej. Nenašla sem Budhu.“ Slizoun zalejvá kafe. Opatrně nám ho podává. Stejnak bryndá. Prohlížím si soucitně svoji nejlepší kámošku. Krk samej cucflek, modřiny ve výstřihu, škrábance na rukou. Slizoun se žene do pokoje. „To ale musíme najít!“ „Jo,“ souhlasí Kanička. „Budhu musíme. Měl šíleně úžasnej ksichtíček.“ Pomalounku si míchá kafe.

Má zasněnej pohled jako tehdá, když mi básnila o lásce, o klukovi, kterýho nikdy nepotká, vztahu, kterej neprožije. Říkala, že ji nikdy a nikdo nebude mít rád. Protože se prej sama nemůže vystát a na „láf story s hepáčem“ kašle. Gesto.

Slizoun se plazí kolem postelí. Chtěla bych se Kaničky zeptat, jestli ji něco nebolí, jestli je fakt v pořádku, jestli... Jsem srab... „Jsem se koukala na rybičky,“ řeknu, aby řeč nestála. Kanička nic, jen hodí ledabyle pohled k akváriu. Vstane, otevře lednici a na stůl vyndává něco z jejího obsahu. Sýr, paštika, salám, hořčice, kečup, tatarka, ... Vlastně většinu. „Kde najdu chleba?“ houkne na Slizouna. „Chleba!“ pohoršuje se on, „ty hledáš chleba? Radši mi najdi tu tvoji blbost!“ „Jó moje blbost! Ta je všude a je věčná!“ zanotuje Kanička zvesela a postupně otvírá všechna dvířka linky. „Jak ta kravina vůbec vypadala?“ Slizoun zvyšuje hlas, začíná bejt nervní a agresivní. Hází polštářema, kope do nábytku, vyhazuje matrace z postele. „Sem ti říkala,“ zamumlá Kanička s plnou pusou salámu, „úžasnej budhovskej ksichtíček.“

„Kaničko, nepůjdeme?“ zašeptám, myslím si, nenápadně. „Teďka chcete zmizet, jo?“ osopí se na nás Slizoun, „koukejte mi pomoct najít ten krám!“ S Kaničkou to ani nehne. Ukrajuje si z cizího bochníku, kterej objevila ve skříňce nad sporákem. „To víš, že nepůjdeme,“ reaguje na jeho řev přívětivým hláskem, „ještě se ohřejeme, najíme a odpočineme.“ „Hele, na to ti kašlu!“ Slizoun stojí mezi dveřma a klepe se mu brada, „okamžitě najdi tu hovadinu! Proč vůbec máš na krku takovejch krávovin? Jak blázen! Jak vánoční stromeček! Jednou se na tom oběs!“

„Vystydne ti kafe,“ řekne ona a otočí se ke mně, „jez, myško, kdyby ti to nestačilo, ještě ti namažu.“ Oči by jedly. Vlastně žaludek by jedl. Ale v krku je obří knedlík, nepolknu ani kafe. Vypadá to, že Slizoun Kaničce každou chvíli jednu vlepí. Kanička si solí chleba a usměje se na něj, jako by nic. „Navečír budeme asi u Modráčků. Přijdeš?“ Kopnu ji pod stolem do lýtka. Copak toho ještě nemá plný brejle?

„Ty vole,“ řekne Slizoun něžně, přisedne si k nám a v mžiku je z něho hromádka neštěstí. Div nepláče. „Ty vole,“ popotáhne, „jestli toho boha nenajdeme, je průser.“ „Budhu,“ opraví ho Kanička, což on nevnímá. Slizoun si zapálí a pokračuje: „Simona mě určitě vyrazí. No, třeba ne, ale chytne ji pěkněj hysterák a bude volat mámě... Ba ne, spíš mě vyrazí.“ „Simona?“ žasne Kanička, „říkals, že seš sám.“ „Copak jsi slepá?“ rozzlobím se na ni pro změnu já a poprvé promluvím bez zábran a pěkně od plic, „nebo blbá? Chudinka osamělej si vaří sunar a houpe se v kohoutech, jo?“ „No jo,“ pokývá Kanička užasle hlavou, „ty se houpeš v kohoutech?“ Slizoun nám nabídne cigaretu a bezradně se ptá: „Co budeme dělat?“ „My?“ zvedne Kanička obočí a sáhne po krabičce cigaret, strká si ji do kapsy, „my vypadneme.“

„Že tě to baví takhle existovat,“ pokárám Kaničku na schodech, „plácát se po cizích bytech, nechat na sebe šahat od takovejch...“ Kanička hopká z nohy na nohu a píská si. U Modráčků potkáme dalšího magora, kterej nás nechá přespat. Kanička bude poslouchat kecy o tom, jaká je jiná a číslo, a kolik čísel ji to bude stát? „Tomuhle říkáš svobodně žít? Tohle tě těší?“ Kanička přeskočí poslední schod a opře se zádama o schránku. „Víš, co mě těší?“ rozesměje se jako rolnička, „všimla sis tý oranžový rybičky? Do zejtrka mu tutovka zhebne!“